

A nagybátyámmal, akiről gyerekkorom óta nem maradt más emlékem, mint egy szégyellős, kapkodó mozdulat, amellyel tarkopasz fején végigsimított, csak egyszer talákoztam azután, hogy Amerikába költözött. Évekig remélte,

hogy az Újvilág csodadoktorai kikúrálják a rákból, de hogy az állapota rosszabbodni kezdett, felült egy gépre, és a maga ráérős, aprólékos módján sorra elköszönt tőlünk.

42 Burns Katalin

CSIRKECSONT ESŐ

Engem egy italkimérésbe vitt el, egy lepusztult, cefreszagú józsefvárosi ivóba, amelynek légköre nem oldotta azt a furcsa helyzetet, hogy egy már elfeledett családtagtól kellett véglegesen búcsút vennem.

A söröskorsóm mögül nyugtalanul vizsgálgattam Mihály nagybátyám: széles karimájú kalap borította a fejét, de ezzel a különlegességgel a kocsma amúgy is sokszínű közegéből egyáltalán nem tűnt ki. Ellágyulva nézett körül, míg a maga elé sorakoztatott három, gyűszűnyi poháron kopogtatott a körmével.

– Hiányoznak odakint az efféle lepukkant kricsmik – jegyezte meg erőltetett derúval, és felhajtotta az első kupicát. – Őt voltál, amikor elmentem. Nem lehet mondani, hogy jól ismernénk egymást, de az öcsém gyereke vagy, segíteni akarok. Ezer dollárra gondoltam. Egy összegben, készpénzben juttatom el Budapestre egy ismerőssel, itt a cím. Csak annyit kell tenned, hogy érte mész. A temetésemre azért eljöhetsz. Itthon tervezem – terelte el szemérmesen a pénzről a szót.

A söröskorsó csillogó szélére meredtem, oda, ahová a számat tettem minden egyes kortynál. A temetésre gondoltam, a kipárnázott koporsóra, a végtelenített gyászzenére a ravatalozóban. A kopasz fejére gondoltam ott, a kalap alatt. Mihály nagybátyám átnyúlt a pulton, hideg, dohányszagú ujját az állam alá tolta, és sután megcirógatott.

– Nem lenne egyszerűbb a pénzt a bankszámlámra utalni? – csúszott ki a számon az első gondolat. Egy darabig győzködtem is arról, hogy idegen közvetítőre semmi szükség, de ő hajthatatlan volt. Tenyerét a pultra tette, és ellentmondást nem tűrően ennyit mondott:

A halottak akarata szent, angyalom.

Másfél hónap múlva halálozott el, október első hetében, a vártnál valamivel hamarabb. Nem ébredt fel az altatásból.

A megadott címen egy belvárosi lakást találtam, amely egyben a Medika Kft. hivatalos székhelye is volt. Egy fekete poncsóba burkolózott öreg hölgy, akit afféle ajtónállóknak gondoltam, minden szó nélkül beengedett, és egy félig

tárt szobaajtóhoz kísért. Az elfüggönyözött szobában, a lassan mozduló paplan alól vállas nőalak kecmertett ki, aztán az ágyból előbújt egy jóval vékonyabb férfi is, kinyújtózott, és úgy ahogy volt, atlétában jött az ajtóhoz. Rám hunyorgott; krétafehér bőrétől sötéten elütött a borosta. Átvonultunk az L alakú nappalin, ahol könyvhalmok és nyitott bőröndök hevertek szanaszét, de középen – mint egy álombeli lomtalanítás helyszínén – patyolattiszta fogorvosi szék magasodott.

– A feleségem fogorvos –, magyarázta a férfi. – A téli hónapokat mindig itt töltjük, akkor is praktizál.

Egy fülkényi helyiségbe értünk, melynek bútorzata mindössze egy sublót és egy összecsukható, műbőrbevonatú ágy volt, kerek nyílással a fejrészénél.

– Mihállyal jóban voltunk –, kezdett egy jól begyakorolt szövegbe, amiből, attól tartottam, akár méretes gyászbeszéd is kerekedhet. – Minden héten eljött hozzám masszázusra. Amikor utoljára találkoztunk, eldöntötte, hogy az ezer dollár mellé, külön ajándékként fizet egy kezelést is. Várjon még! – lépett utánam, amikor fejcsóválva kifelé vettem az irányt. – Itt van a pénzesboríték is, a kisszekrény tetején. Mihály kifejezett kérése volt a masszázs, ragaszkodott hozzá. És a halottak akarata szent dolog.

Az amerikai magyarok jellegzetes, dallamos beszédstílusa csak most, a sietősen egymásba fűzött mondatok közben tűnt fel. A masszőr idősebb volt, mint elsőre gondoltam: ahogy beszélt, az arcán finom, vékonyka ráncok futottak végig, a tekintete egyszerre volt elszánt és kérlelő.

Mély levegőt vettem, a sarokba ledobtam a táskámat, és arra egyenként a ruháimat is. Lehasaltam, arcomat a kerek nyílásba igazítottam. Hallottam, amint a masszőr a tégelyekkel babrál, ide-oda lépked az ágy körül, valamit feldönt. A bőröm összerándult határozott, körkörösén haladó ujjai alatt. A kőkockás padlón beletörődve figyeltem szétfoszló árnyékát, csontos lábfejeit.

Nagybátyám a teste hazaszállításáról, a temetésről jó előre gondoskodott. Az ivóban, ahol utoljára láttam őt, már olyan érzésem volt, mintha teljes valójában nem is lett volna jelen; az egész arca soha nem látszott, mindig csak a szeme villant elő, vagy a titokzatosan mosolygó szája bukkant ki a vacak, túl-méretezett kalap alól, és ahogy esteledett, az ivóban a világítással is spóroltak.

– Túlságosan is megszoktam már odaát – kezdte magyarázni sokadszorra, miért hanyagolta eddig a kapcsolatunkat. – Nehezemre esik a hosszú utazás, és drága is. Pedig szívesen jöttem volna, főleg apád miatt. Nála jobb szakáccsal nem találkoztam azóta sem. Tudod, hogy a szomszédaim magyarok?

Sokáig a telefonvonalunk is közös volt. Csirkét is felesben vettünk. A csirkelevest csakis én készítem el, más nem érti a módját. Tálra pakolom a húst, a lábat, a nyakat, a bõrrel együtt. Külön tálalom a zöldséget, ahogy apád is. Így kell azt. A lé meg úgy jó, ha majdnem ehetetlenül forrón szervírozzák.

44 Szórakozottan nézegette a pálinkáspoharak aljára gyúlt apró folyadékgyûrût.

– Félsz? – kérdeztem óvatosan, és a hangomba észrevétlenül valami régen kinõtt, kislánykori gyengédség keveredett.

– Félek.

Ujjai közé vette az egyik poharat, egészen a tetejére fordította a szája fölött, majd végtelen türelemmel kívárta, amíg a csepp végiggördül a falán, és a nyelvére hullik. Egy színpadias mozdulattal magához intett. Készségesen áthajoltam a sörömön, bár aligha húzódhattam volna még közelebb.

– Tudod, az utcámban lakik egy öregasszony. Ha leülök a háza elé, feketekávét hoz ki nekem: erõset, kicsi pohárban. Egyébként órákig ül bent, a sötétben. Kíváncsi volnék rá, mit csinál ott, de bekéredzkedni nem merek. Na, és ott a tenger, úgy kétszáz méterre a háztól. Minden este lemegyek a partra, és nem tudom róla levenni a szemem, fõleg, ha vihar van. Rohanni kell haza, a tetõ alá, de muszáj látni a hullámokat, a mohó, mindent bezabáló kékséget. Látni akarom minden nap, de félek tõle, elmondhatatlanul. A halállal is eddig jutottam.

Végül nem láttam mást a nagybátyámból, csak egy fáradt, megadó mosolyt, ahogy a fejét kissé elõre döntötte, és az arca majdnem egészen a kalap takarásába került. Egyik pillanatról a másikra erõt vett rajtam az ingerültség, hirtelen kedvem támadt a nagykarimájú kalapot leverni a fejérõl, de legalábbis mondani valami illetlent, valami kizõkkentõt. Nehéz lett volna eldõntenem, hogy a sajnálat, a halálos kórral szembeni tehetetlenség bosszantott-e így fel, vagy Mihály különc végrendelete, hogy az utolsó pillanatban megjelenve eljártssa a jótékony rokon szerepét, de az örökség átvételének önkényesen megszabott körülményeihez makacsul ragaszkodik. Dermedt mosollyal várokoztunk mindketten a poharaink mögött. Majdnem biztos voltam benne, hogy ha még sokáig csendben maradok, a nagybátyám eltûnik a szemem elõl, egyszerűen semmivé foszlik ott, a pult túloldalán.

– Masszíroztak már téged? Csak mert nagyon le vagy tapadva ám – szólt a masszõr rekedten. Aztán hirtelen nagyobb nyomást érezkeltem a hátamon, akkorát, hogy elsõre az összes levegõ kipréselõdött a tüdőmbõl. A masszõr lábai a padlóról eltûntek, egész testével rám kuporodott, térdeivel a csípõmet fogta közre, homlokát erõsen a hátam közepébe nyomta, kezei pedig a hónom alatti szöveteket dagasztották.

– A nyirokmirigyeket stimulálom – hallottam az erőlködéstől elfojtott hangot, miközben az ujjai alig észrevehetően haladtak felfelé. Ennél erősebb fizikai fájdalmat és zsibbadást még sohasem éreztem, de nem adtam jelét, nem jaidultam föl. Amióta csak megérkeztem ide, a nagybátyám észrevétlenül, mint a híg füst, átjárta a gondolataimat, de ezen a masszáz-
 ágyon, arccal lefelé fekve, ahol a testi és a lelki kényelmetlenségek egyszerre jelentkeztek, az alakja hirtelen mindennél hangsúlyosabbá vált. A kalapkarima az arcát most már teljesen elfedte, hiába kutattam a konkrét arcvonások után, csak valami halvány benyomás jött elő, foltszerűen, mint egy hőfénykép, a gyerekszobámról, a kislámpáról, nyirkos tenyeremről a kopasz feje búbján. A szemem átforrósodott a könnyektől, az orromból elindult valami, egyre vékonyabbra nyúlt, mélyebbre és mélyebbre ereszkedett, mint egy pók, míg csak meg nem állapodott legalul, a kőkockákon. Nem tudtam mire vélni az érzések feltörését, kerestem, mi köze lehet Mihály végakaratahoz, amiről csak most kezdett igazán fogalmam lenni. A hátam közepén hideg nyílás tátongott, a levegő szabadon járt ki-be rajta, mint a huzat. Nem tudtam befedni, ahogy a könnyeimet sem törölhettem le az arcomról, csak hagytam, hogy egymás után, a súlyuknál fogva leváljanak, és a padlóra csöppenjenek.

– Még mindig stimulálom – bukkant elő a masszőr feje valahol a vállam magasságában. A hátamon a nyílás bezárult, összehúzódott, mint egy seb. A bizsergés fokozatosan záporrá duzzadt; keményen kopogva, mégis jólesően érték csupasz bőrömet a jeges, éles cseppek, az apró csontszilánkok, a derekamtól egészen a lapockáimig. A masszőr az utolsó mozdulat után lekecmergett a hátamról.

– Balra lesz a mosdó, ha már készen vagy. Kint várok addig – mondta, mielőtt a hátamra terített volna egy törölközőt. A fal i tükörben a szemeim bágyadtnak tűntek, az arcom kipirult, körben ragacsos, vörös csíkot hagyott az ágy nyílásának lenyomata. A könnyes arcomat, ezt a ritka látványt csak addig tanulmányoztam a tükörben, amíg elő nem kerestem egy zsebkendőt, ki nem fújtam az orromat. Most már alig tulajdonítottam jelentőséget annak, hogy félmegtelenül közlekedek egy idegen lakásban, ahová félórája még mit sem sejtve érkeztem meg, és az sem zavart, hogy kifelé menet a fekete poncsós öreghölgyre rányitottam a vécéajtót; a fekete rojtokat összerántva magán, hollófejét oldalt döntve lövellt rám egy számonkérő pillantást.

A masszőr az előszobában várt, kezében a borítékkal.

– Biztos nem akarja, hogy a feleségem megnézze a fogait? – kérdezte szolgálatkészen.

– Biztos – feleltem gyorsan, és ahogy a nemrég átélt kínokra gondoltam, álmétkodva méregettem a madárcsontú emberke apró tagjait.

– Tessék – nyújtotta át a pénzesborítékot, és finoman megveregette a vállamat. – Mondtam, ugye, hogy nem árt meg.

46 A borítékot a lépcsőházban bontottam ki. Nem találtam benne mást, csak az összehajtott, egymás mellé simuló bankjegyeket. Az utcai forgalomba érve leengedtem a hajamat, hogy az arcomat körbefutó, egyre halványuló lenyomatot eltakarjam.

